Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (desiata komora)

z 22. novembra 2018 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Nariadenie (ES) č. 861/2007 – Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu – Článok 2 ods. 1 a článok 3 ods. 1 – Pôsobnosť – Pojem ‚strany' – Cezhraničné spory"

Vo veci C-627/17,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Okresného súdu Dunajská Streda (Slovenská republika) z 18. septembra 2017 a doručený Súdnemu dvoru 8. novembra 2017, ktorý súvisí s konaním:

ZSE Energia, a.s.

proti

RG,

za účasti:

ZSE Energia CZ, s. r. o.,

SÚDNY DVOR (desiata komora)

v zložení: predseda ôsmej komory F. Biltgen, vykonávajúci funkciu predsedu desiatej komory, sudcovia E. Levits (spravodajca) a M. Berger,

generálny advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– slovenská vláda, v zastúpení: B. Ricziová, splnomocnená zástupkyňa,

– portugalská vláda, v zastúpení: M. J. Castello-Branco, L. Inez Fernandes a M. Figueiredo, splnomocnení zástupcovia,

– Európska komisia, v zastúpení: M. Heller a A. Tokár, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: slovenčina.

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 2 ods. 1 a článku 3 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11. júla 2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (Ú. v. EÚ L 199, 2007, s. 1), zmeneného nariadením Rady (EÚ) č. 517/2013 z 13. mája 2013 (Ú. v. EÚ L 158, 2013, s. 1) (ďalej len „nariadenie č. 861/2007“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou ZSE Energia, a.s. a osobou RG v súvislosti s vymáhaním pohľadávky, ktorej istina je vo výške 423,74 eura.

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie č. 861/2007

3 Odôvodnenie 7 nariadenia č. 861/2007 stanovuje:

„… Prekážky pri dosahovaní rýchleho a finančne nenákladného rozsudku sú pri cezhraničných sporoch ešte väčšie. Preto je potrebné ustanoviť európske konanie pre pohľadávky s nízkou hodnotou sporu…. Cieľom takéhoto konania by malo byť zjednodušenie prístupu k spravodlivosti. …“

4 Odôvodnenie 8 tohto nariadenia stanovuje:

„Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu by malo zjednodušiť a zrýchliť konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu v cezhraničných sporoch a zároveň znížiť náklady tým, že okrem možností existujúcich na základe práva členských štátov, ktoré zostanú nedotknuté, poskytne alternatívny ďalší nástroj. …“

5 Odôvodnenie 11 uvedeného nariadenia znie:

„V záujme uľahčenia zavedenia európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu by navrhovateľ mal iniciovať toto konanie podaním návrhu prostredníctvom vyplnenia vzorového tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky na súde alebo v tribunáli. …“

6 Článok 1 prvý odsek toho istého nariadenia uvádza:

„Toto nariadenie ustanovuje európske konanie pre pohľadávky s nízkou hodnotou sporu (ďalej len ‚európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu‘), ktorého cieľom je zjednodušenie a zrýchlenie konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu v cezhraničných sporoch a zníženie nákladov. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu predstavuje pre strany alternatívu konaní existujúcich podľa práva členských štátov.“

7 Článok 2 ods. 1 nariadenia č. 861/2007 stanovuje:

„Toto nariadenie sa uplatňuje v občianskych a obchodných veciach pri cezhraničných sporoch bez ohľadu na povahu súdu alebo tribunálu, v ktorých hodnota pohľadávky v čase doručenia tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky príslušnému súdu alebo tribunálu nepresahuje 2 000 [eur] bez akýchkoľvek úrokov, výdavkov a nákladov. Neuplatňuje sa najmä na daňové, colné ani správne veci ani na zodpovednosť štátu za konanie alebo nečinnosť pri výkone štátnej moci (‚*acta jure imperii*‘).“

8 Článok 3 tohto nariadenia uvádza:

„1. Na účely tohto nariadenia je cezhraničným sporom taký spor, v ktorom má aspoň jedna zo strán bydlisko alebo obvyklý pobyt v členskom štáte inom ako v členskom štáte súdu alebo tribunálu konajúceho vo veci.

…

3. Relevantným okamihom pre určenie, či ide o cezhraničný spor, je dátum, keď sa príslušnému súdu alebo tribunálu doručilo tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky.“

9 Článok 4 ods. 3 uvedeného nariadenia stanovuje:

„Ak pohľadávka nepatrí do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia, súd alebo tribunál o tom informuje navrhovateľa. Ak ju navrhovateľ nevezme späť, súd alebo tribunál koná v súlade s príslušným procesným právom uplatniteľným v členskom štáte, v ktorom sa konanie vedie.“

10 Článok 19 tohto nariadenia znie:

„Pokiaľ toto nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie.“

Slovenské právo

11 Podľa § 60 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení uplatniteľnom na konanie vo veci samej sú „stranami sporu“ žalobca a žalovaný.

12 Intervenient je definovaný v § 81 tohto poriadku ako ten, kto sa zúčastňuje na konaní popri žalobcovi alebo žalovanom a má právny záujem na výsledku konania.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

13 ZSE Energia so sídlom v Bratislave (Slovenská republika) podala na vnútroštátny súd v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu žalobu na zaplatenie pohľadávky vo výške 423,74 eura okrem úrokov z omeškania.

14 ZSE Energia doručila svoj návrh súdu na tlačive A uvedenom v prílohe I nariadenia č. 861/2007, na ktorom bola označená ako navrhovateľ 1.

15 Okrem toho bola na tomto formulári ako navrhovateľ 2 označená spoločnosť ZSE Energia CZ, s. r. o., so sídlom v Českej republike. V predmetnom návrhu bolo uvedené, že ZSE Energia CZ uzavrela so spoločnosťou ZSE Energia rámcovú komisionársku zmluvu, podľa ktorej má ZSE Energia CZ spravovať, vymáhať a likvidovať určené pohľadávky spoločnosti ZSE Energia, medzi nimi aj pohľadávky voči osobe RG, bydliskom vo Vojke nad Dunajom (Slovenská republika).

16 Navrhovateľ 2 na samostatnej listine pripojenej k uvedenému návrhu oznámil vnútroštátnemu súdu, že podľa § 81 Civilného sporového poriadku vstupuje do prebiehajúceho sporu ako intervenient, pretože má právny záujem na jeho výsledku.

17 Vnútroštátny súd na tlačive B uvedenom v prílohe II nariadenia č. 861/2007 požiadal navrhovateľov 1 a 2 o opravu tlačiva A. Poznamenal, že predmetný návrh obsahuje údaje o dvoch navrhovateľoch, ale vo formulári sa uvádza, že pohľadávka sa má zaplatiť len navrhovateľovi 1. Keďže vnútroštátny súd nepovažoval navrhovateľa 2 za skutočného žalobcu, požiadal, aby v návrhu vystupoval len navrhovateľ 1 alebo aby bol návrh doplnený o to, akú pohľadávku má odporca zaplatiť navrhovateľovi 2.

18 V reakcii na túto žiadosť ZSE Energia predložila vnútroštátnemu súdu opravené tlačivo A, na ktorom je ako „navrhovateľ“ uvedená len táto spoločnosť, zatiaľ čo ZSE Energia CZ je už na tlačive uvedená vyslovene len ako „intervenient“.

19 Vnútroštátny súd má teda pochybnosti o otázke, či spor, ktorý prejednáva, predstavuje cezhraničný spor patriaci do pôsobnosti nariadenia č. 861/2007.

20 Za týchto okolností Okresný súd Dunajská Streda (Slovenská republika) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa pojem ‚jedna zo strán‘ v článku 3 ods. 1 nariadenia č. 861/2007 vykladať tak, že sa ním rozumie aj ‚intervenient‘, teda taký subjekt zúčastnený na konaní, ktorý nie je ani navrhovateľom (žalobcom), ani odporcom (žalovaným), ale ktorý v konaní vystupuje len na podporu navrhovateľa (žalobcu) alebo odporcu (žalovaného)?

2. Ak sa ‚intervenient‘ nemá považovať za ‚stranu‘ v zmysle článku 3 ods. 1 nariadenia 861/2007:

Patrí do pôsobnosti nariadenia č. 861/2007 podľa jeho článku 2 ods. 1 v spojení s článkom 3 ods. 1 konanie začaté na tlačive A… medzi navrhovateľom (žalobcom) a odporcom (žalovaným), ak majú bydlisko v tom istom členskom štáte, v ktorom má sídlo aj súd konajúci vo veci, a len ‚intervenient‘ má bydlisko v inom členskom štáte?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

21 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 3 ods. 1 nariadenia č. 861/2007 vykladať v tom zmysle, že pojem „strany“ sa vzťahuje len na žalobcu a žalovaného vo veci samej, alebo aj na „intervenienta“, ktorý v konaní vystupuje len na podporu niektorej zo strán sporu vo veci samej.

22 V tejto súvislosti je na úvod potrebné uviesť, že článok 3 ods. 1 nariadenia č. 861/2007 nedefinuje pojem „strany“, a ani v tejto súvislosti neodkazuje na právnu úpravu členských štátov. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora pritom z potreby jednotného uplatňovania práva Únie, ako aj zo zásady rovnosti vyplýva, že znenie ustanovenia tohto práva, ktoré neobsahuje nijaký výslovný odkaz na právo členských štátov s cieľom určiť jeho zmysel a rozsah pôsobnosti, si v zásade vyžaduje autonómny a jednotný výklad v celej Európskej únii (pozri najmä rozsudok zo 7. augusta 2018, Bichat a i., C-61/17, C-62/17 a C-72/17, EU:C:2018:653, bod 29, ako aj citovanú judikatúru).

23 Za týchto podmienok si pojem „strany“ uvedený v článku 3 ods. 1 tohto nariadenia vyžaduje autonómny a jednotný výklad v právnom poriadku Únie.

24 V tejto súvislosti je jednak potrebné konštatovať, že znenie článku 3 ods. 1 nariadenia č. 861/2007 samo osebe neumožňuje s istotou tvrdiť, že pojem „strany“ sa nevzťahuje aj na „intervenienta“.

25 Okrem toho pokiaľ ide o pochybnosti vnútroštátneho súdu týkajúce sa výkladu pojmu „strany“ z dôvodu prípadnej nekoherencie slovenskej jazykovej verzie nariadenia č. 861/2007, je potrebné pripomenúť, že ustanovenia práva Únie sa majú vykladať a uplatňovať jednotne na základe znení vypracovaných vo všetkých jazykoch Únie. V prípade rozdielu medzi rôznymi jazykovými verziami textu práva Únie sa má predmetné ustanovenie vykladať podľa všeobecnej štruktúry a účelu právneho predpisu, ktorého je súčasťou (rozsudok z 1. marca 2016, Alo a Osso, C-443/14 a C-444/14, EU:T:2016:127, bod 27).

26 Pokiaľ ide o všeobecnú štruktúru nariadenia č. 861/2007, je potrebné uviesť, ako to urobil vnútroštátny súd, že toto nariadenie upravuje len práva a povinnosti žalobcu a žalovaného vo veci samej. Tlačivá A a C uvedené v prílohách I a III tohto nariadenia teda musia vyplniť žalobca, teda „navrhovateľ“, pokiaľ ide o tlačivo A, a žalovaný, teda „odporca“, pokiaľ ide o tlačivo C. Naopak, okrem tých rubrík tlačív, ktorých vyplnenie nariadenie č. 861/2007 vyhradzuje príslušnému súdu, žiadna ďalšia rubrika nie je určená pre iné osoby potenciálne zapojené do sporu vo veci samej.

27 Preto možno zo všeobecnej štruktúry nariadenia č. 861/2007 vyvodiť, že v sporoch, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje, sa nepredpokladá účasť intervenientov.

28 Tento záver potvrdzuje aj samotný účel nariadenia č. 861/2007. Jeho odôvodnenia 7 a 8, ako aj jeho článok 1 totiž poukazujú na trojaký účel voliteľného európskeho konania. Toto konanie má umožniť vyriešiť malé cezhraničné spory jednoduchšie, rýchlejšie a s nižšími nákladmi. Tento cieľ by však nebolo možné dosiahnuť, ak by zavedené konanie umožňovalo účasť tretej osoby, akou je intervenient.

29 V tejto súvislosti je tiež potrebné pripomenúť, podobne ako to uviedli slovenská vláda a Komisia vo svojich pripomienkach, že normotvorca Únie pri prijímaní nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2421 zo 16. decembra 2015, ktorým sa mení nariadenie č. 861/2007 (Ú. v. EÚ L 341, 2015, s. 1), vyjadril svoju vôľu nerozširovať definíciu cezhraničných sporov, aj napriek návrhu Komisie v takomto zmysle [COM (2013) 794 final]. Táto vôľa normotvorcu Únie by bola popretá, ak by skutočnosť, že intervenient má bydlisko v inom členskom štáte, ako je štát bydliska žalobcu a žalovaného, stačila na rozšírenie pôsobnosti nariadenia č. 861/2007 na taký spor, ako je vo veci samej.

30 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy je potrebné na prvú otázku odpovedať tak, že článok 3 ods. 1 nariadenia č. 861/2007 sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „strany“ sa vzťahuje len na žalobcu a žalovaného vo veci samej.

O druhej otázke

31 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 2 ods. 1 a článok 3 ods. 1 nariadenia č. 861/2007 vykladať v tom zmysle, že ak žalobca a žalovaný majú bydlisko v tom istom členskom štáte, v ktorom má sídlo aj súd alebo tribunál konajúci vo veci, spor patrí do pôsobnosti uvedeného nariadenia.

32 V tejto súvislosti stačí uviesť, že článok 2 ods. 1 nariadenia č. 861/2007 výslovne obmedzuje pôsobnosť tohto nariadenia len na cezhraničné spory. Článok 3 ods. 1 uvedeného nariadenia, ako ho vyložil Súdny dvor v bode 30 tohto rozsudku, definuje cezhraničný spor ako spor, v ktorom má žalobca a/alebo žalovaný bydlisko alebo obvyklý pobyt v členskom štáte inom ako v členskom štáte súdu alebo tribunálu konajúceho vo veci.

33 V dôsledku toho spor, akým je spor vo veci samej, v ktorom majú žalobca a žalovaný bydlisko v tom istom členskom štáte, v ktorom má sídlo aj súd alebo tribunál konajúci vo veci, nepatrí do pôsobnosti nariadenia č. 861/2007.

34 Pre úplnosť je potrebné pripomenúť, že podľa odôvodnenia 8 nariadenia č. 861/2007 toto nariadenie poskytuje ďalší alternatívny nástroj, ktorý je pri splnení podmienok na jeho uplatnenie k dispozícii popri možnostiach existujúcich na základe práva členských štátov.

35 Preto ak návrh nepatrí do pôsobnosti nariadenia č. 861/2007, naďalej sa uplatňuje procesné právo uplatniteľné v členskom štáte, v ktorom prebieha konanie. V takejto situácii má vnútroštátny súd v súlade s článkom 4 ods. 3 tohto nariadenia o tom informovať navrhovateľa, a ak navrhovateľ nevezme svoj návrh späť, má o ňom konať v súlade s uplatniteľným vnútroštátnym procesným právom.

36 Vzhľadom na všetky uvedené úvahy je potrebné na druhú otázku odpovedať tak, že článok 2 ods. 1 a článok 3 ods. 1 nariadenia č. 861/2007 sa majú vykladať v tom zmysle, že spor, o aký ide vo veci samej, v ktorom majú žalobca a žalovaný bydlisko alebo obvyklý pobyt v tom istom členskom štáte, v ktorom má sídlo aj súd alebo tribunál konajúci vo veci, nepatrí do pôsobnosti tohto nariadenia.

O trovách

37 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (desiata komora) rozhodol takto:

1. **Článok 3 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11. júla 2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, zmeneného nariadením Rady (EÚ) č. 517/2013 z 13. mája 2013, sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „strany“ sa vzťahuje len na žalobcu a žalovaného vo veci samej.**

2. **Článok 2 ods. 1 a článok 3 ods. 1 nariadenia č. 861/2007, zmeneného nariadením č. 517/2013, sa majú vykladať v tom zmysle, že spor, o aký ide vo veci samej, v ktorom majú žalobca a žalovaný bydlisko alebo obvyklý pobyt v tom istom členskom štáte, v ktorom má sídlo aj súd alebo tribunál konajúci vo veci, nepatrí do pôsobnosti tohto nariadenia.**

Biltgen Levits Berger

Rozsudok bol vyhlásený v Luxemburgu 22. novembra 2018.

Tajomník
A. Calot Escobar

Predseda
K. Lenaerts